

ноосвітніх навчальних закладів. Уроки для сталого розвитку. Видавничий дім “Освіта”.

Пометун, О.І. (2015). Педагогічні засади освіти сталого розвитку в українській школі. Український педагогічний журнал, 1, 171–182.

Програма дій “Порядок денний на ХХІ століття”. (2000). Переклад з англійської: ВГО. “Україна. Порядок денний на ХХІ століття”. Інтелсфера.

ДО ПИТАННЯ ПРО ЯКІСТЬ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Аліна Джурило, к. пед. н., доцент, ст. досл.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Безпрецедентний напад Росії на Україну 24 лютого 2022 року, який становить безпосередню загрозу життю українських громадян, сколихнув увесь цивілізований світ. Разом зусім цивілізованим світом академічна спільнота категорично засуджує агресію Росії проти України. Академії наук як організації, що презентують наукову еліту, об'єдналися увисловленні неприйняття війни як інструменту розв'язання конфліктів та проголошенні людського життя як найважливішої цінності. Не менш активно засуджують російську агресію й університети світу, призупиняючи наукове співробітництво з російськими дослідниками та вживаючи конкретні заходи для надання фінансової та психологічної допомоги українським колегам (Локшина et al., 2022).

24 лютого 2022 р. у результаті безпрецедентного нападу агресора 7 мільйонів українських дітей стали дітьми війни, у них було забрано право на освіту, а у освітан – можливість навчати и умовах безпеки та гідності. З метою гарантування безпеки та захисту учнів, викладачів та інших освітан, міжнародною спільнотою були розроблені численні керівництва, стандарти та інструменти, які створюють підґрунтя для захисту й безперервності освіти и умовах надзвичайних ситуацій та військових дій на всіх рівнях. Саме безперервність освіти є визначальною для стримування подальшого насильства та по-передження будь-якого загострення кризи. Забезпечення продовження процесу навчання означає надання осві-

ти и інший спосіб, за рахунок чого учні матимуть доступ до навчання, не зважаючи на переривання звичайної системи освіти (Локшина et al. 2022).

Освіта України, як і будь-яка інша галузь суспільного життя країни, зазнала катастрофічних змін. Ми вчилися та продовжуємо вчитися жити в умовах воєнного стану: викладати, здобувати освітні кваліфікації, проводити наукові дослідження тощо. Частина учасників освітнього процесу внаслідок загрози життю, бойових дій та тимчасову окупацію окремих територій вимушено перемістилася в межах України або за кордон. Багато педагогів та здобувачів освіти все ще залишаються на тимчасово окупованих територіях та потребують особливої підтримки держави. Деякі заклади освіти були фізично зруйновані.

Пандемія коронавірусу змусила освітян адаптуватись до нових викликів та перелаштувати свою роботу на дистанційний режим. Проте війна в Україні принесла нові виклики – руйнування шкіл, вимушено переселені учні та педагоги, які навчаються і працюють у нових для себе школах по всій Україні та за її межами, «випадання» з освітнього процесу окремих дітей та цілих класів через повітряні тривоги, бойові дії та інші причини, пов'язані з війною.

Наразі, у зв'язку з атаками ворога на енергосистему України, ми стикнулися з новою проблемою – тривалою відсутністю електроенергії, що у свою чергу обмежує чи навіть унеможлиблює доступ до онлайн освіти. Атаки на енергетичну інфраструктуру в листопаді залишили близько 10 мільйонів сімей по всій країні без світла, а дітей – без належно організованого освітнього процесу. Все це не може не вплинути на якість вітчизняної освіти, особливо на рівні шкільної освіти.

Державні органи влади та міжнародні організації, усвідомлюючи значення освіти, не лише для повоєнної відбудови, але і для підтримки екзистенції української нації, намагається підтримувати вчителів, керівників шкіл у їх героїчних намаганнях продовжувати освітній процес у надзвичайно складних умовах.

Так у співпраці МОН України, Державної служби якості освіти України та SURGe було розроблено порадник щодо організації якісного дистанційного навчання в умовах війни, який включає такі основні рекомендації:

1. Внесення змін до календарно-тематичного планування:

- обрати теми, які можна перенести на самостійне опрацювання учнями (доцільно включати теми, з яких наявні якісні ресурси);

- ущільнити теми, простіші для засвоєння, і навпаки – визначити ті, що потребують детальнішого вивчення;

- визначити теми, що вивчаються вперше і без яких неможливе засвоєння подальшого матеріалу.

2. Єдина навчальна платформа: тривале дистанційне навчання має відбуватись із застосуванням спеціальної онлайн-платформи; аби дітям та педагогам було комфортно і зрозуміло, важливо, щоб така платформа була єдиною для всієї школи (наприклад, Google Classroom, Moodle або ж розроблена на замовлення закладу освіти платформа).

3. Змішане навчання: будь-які моделі розподілу навчального часу заняття на синхронний та асинхронний режими.

4. Діяльнісні методи навчання: забезпечення різноманітність пізнавальної діяльності та зацікавлення учнів.

5. Самостійне опрацювання матеріалу: самостійна робота повинна мати чітке матеріальне втілення – продукт (таблиця, графіки, понятійне поле, інфографіка, малюнок тощо); усні традиційні завдання (переказ матеріалу чи відповіді на питання) є неефективними для самостійного навчання.

6. Відстеження динаміки навчальних досягнень (за допомогою розробки завдань для діагностики).

7. Співпраця з батьками: не перекладання на батьків роз'яснення матеріалу чи виконання завдань, а роз'яснення, як працювати з навчальними платформами та платформами для організації відеоконференцій, як поводитися самим та допомогти дітям у випадку повітряної тривоги тощо).

Слід також зазначити, що програма SURGe (Support to Ukraine's Reforms for Governance), яка реалізується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Канади, співпрацює з Державною службою якості освіти, Міністерством освіти і науки України, директорами та вчителями місцевих шкіл, щоб забезпечити доступ до якісної освіти та створити безпечне шкільне середовище під час війни. SURGe надає психологічну та методичну підтримку вчителям щодо того, як освітянам працювати під час війни. Проєкт допомагає педагогам визначити прогалини в навчанні та компенсувати втрати навчання через пропущені уроки, а також допомагає директорам шкіл забезпечити безпечне шкільне середовище в зонах конфлікту.

Щоб забезпечити якісну освіту для українських дітей, переміщених за кордоном, SURGe надає підтримку урядам та вчителям, створюючи

спеціальний веб-сайт з унікальною базою даних освітніх програм для навчання українських дітей, а також запитання та відповіді для батьків дітей-переміщених осіб.

Ключові слова: якість освіти, шкільна освіта, SURGe, рекомендації, організація якісного дистанційного навчання, в умовах війни.

Література

- Локшина, О., Джурило, А., Нікольська, Н., & Шпарик, О. (2022). Підтримка України науковою спільнотою світу. Український Педагогічний журнал, (1). URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-7-17>
- Локшина, О., Глушко, О., Джурило, А., Кравченко, С., Максименко, О., Нікольська, Н., & Шпарик, О. (2022). Організація освіти в умовах війни: рекомендації міжнародних організацій. Український Педагогічний журнал, (2). URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-5-18>
- Локшина, О., Джурило, А., Максименко, О., & Шпарик, О. (2022). Підтримка ЄС інтеграції українських дітей і молоді в системи освіти держав-членів в умовах війни рф проти України: стратегічні орієнтири та успішні практики. Український Педагогічний журнал, (3). URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/607>

ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВІДБУДОВИ

Кароліна Екпенду

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка м. Суми, Україна

Метою дослідження є з'ясування зміни навчання в умовах війни та нововведення.

Сфера освіти, як і всі сфери життя суспільства, зазнала сильних змін в умовах воєнного стану. Усі ми вчилися та продовжуємо вчитися жити в цих нових умовах: хтось — продовжувати здобувати освіту, а хтось — працювати. Після повномасштабного вторгнення рф в Україну, рівень навчання погіршився. Діти не встигли вийти в школу після пандемії COVID-19 як вони знову залишаються вдома через нову проблему. Спочатку школи просто закрилися, без можливості навчання, згодом дистанційне відновилося. Але ні моральних сил, ні бажання навчатися не було. В умовах воєн-